

Funkcjonowanie systemu oddziaływań profilaktycznych w Polsce

Anna Fidelus

Profilaktyka systemowa

Całościowa strategia działania i systematyczna współpracy różnych służb, instytucji i organizacji w środowisku lokalnym.

Profilaktyka systemowa

- władze lokalne i samorządowe,
- szkoły,
- kościoły,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne i wspierania rozwoju,
- placówki podstawowej opieki zdrowotnej,
- powiatowe centra pomocy rodzinie,
- ośrodki pomocy społecznej,

Profilaktyka systemowa

- Policja,
- straż miejska,
- kuratorzy sądowi i społeczni,
- ośrodki pomocy społecznej i pracownicy socjalni,
- straż pożarna,
- ośrodki interwencji kryzysowej,
- regionalne centra kultury, biblioteki, ośrodki zajęć pozaszkolnych,
- organizacje pozarządowe itp.

Profilaktyka systemowa

Najskuteczniejszym
zabezpieczeniem społeczeństwa
przed dezorganizacją i patologią jest
prawidłowo funkcjonujące inkluzyjne
środowisko lokalne.

Profilaktyka systemowa

Metoda organizowania środowiska - podstawą działań budujących inkluzyjne środowisko lokalne (ocena warunków życia poszczególnych jednostek żyjących w danej społeczności, a następnie podjęcie działań, wzmacniających, pomocowych i profilaktycznych).

Profilaktyka systemowa

Wzmacnianie prawidłowego procesu
socjalizacji

zapobiega występowaniu jakichkolwiek
nieprawidłowości w funkcjonowaniu
jednostki.

Tadeusz Kotarbiński stwierdził, że profilaktyka jest obszarem praktyki ludzkiej, która przejawia się w sprawnym działaniu.

por. T. Kotarbiński, *Traktat o dobrej robocie*, Wrocław 1976, s. 84

Profilaktyka w środowisku szkoły

Cele profilaktyki szkolnej:

- uświadamianie, jakie sytuacje i zachowania stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia,
- uczenie podejmowania odpowiedzialnych decyzji związanych z piciem, paleniem zażywaniem innych środków odurzających,
- uczenie się umiejętności obrony przed presją otoczenia,
- poznanie pojęcia „uzależnienie”, przyczyn uzależnienia oraz przykrych jego konsekwencji,
- poszukiwanie i wzmacnianie czynników chroniących.

Rola czynników chroniących w profilaktyce

- silna więź z rodzicami;
- zainteresowanie nauką szkolną i pozytywny stosunek do szkoły;
- kształtowanie umiejętności prospołecznych;
- dobre relacje z nauczycielami, pracownikami szkoły i rówieśnikami;
- podejmowanie różnych aktywności (sport, turystyka, twórczość);
- praktyki religijne;

Rola czynników chroniących w profilaktyce

- zakorzenienie w ogólnie przyjętych wartościach i tradycjach;
- brak akceptacji dla zachowań łamiących;
- poczucie skuteczności;
- poczucie przynależności,
- poczucie sensu życia,
- akceptacja siebie,
- poczucie kompetencji,

Podstawowe standardy szkolnych programów profilaktycznych

- projektowane ćwiczenia i informacje muszą być dostosowane do poziomu rozwoju adresata
- przekazywane informacje powinny być rzetelne,
- informacje powinny uwzględniać poziom już posiadanej wiedzy (zbyt wczesne wkraczanie a jakąś tematyką może rozbudzać ciekawość lub podsuwać pomysły na niepożądane zachowania),

Podstawowe standardy szkolnych programów profilaktycznych

- informacje powinny być rzeczowe (odwoływanie się do emocji, np. straszenie może powodować obronne odrzucanie zagrażających treści lub pobudzać ciekawość),
- informacje dotyczące zagrożeń nie powinny być zbyt szczegółowe (aby nie stanowiły instruktażu nieprawidłowych zachowań).

Rodzaje szkolnych oddziaływań profilaktycznych

Samodzielne programy profilaktyczne, realizowane niezależnie od obowiązującego programu nauczania, skoncentrowane na specyficznych celach i zadaniach.

Rodzaje szkolnych oddziaływań profilaktycznych

Działania zintegrowane z programem szkolnym, wykorzystujące obowiązujący program nauczania w zakresie różnych przedmiotów, do promowania i wzmacniania szeroko rozumianego zdrowia.

Rodzaje szkolnych oddziaływań profilaktycznych

Działania incydentalne, podejmowane w odpowiedzi na konkretne wydarzenia, które miały miejsce w samej szkole lub w środowisku lokalnym.